

FREDERIC MOMPOU (1893-1987)

LMG 2089

Cançons i danses

1	Cançó i dansa núm. 1	3'35
2	Cançó i dansa núm. 2	2'53
3	Cançó i dansa núm. 3	4'02
4	Cançó i dansa núm. 4	4'20
5	Cançó i dansa núm. 5	4'16
6	Cançó i dansa núm. 6	3'47
7	Cançó i dansa núm. 7	3'10
8	Cançó i dansa núm. 8	3'32
9	Cançó i dansa núm. 9	4'21
10	Cançó i dansa núm. 10	3'18
11	Cançó i dansa núm. 11	4'04
12	Cançó i dansa núm. 12	3'13
13	Cançó i dansa núm. 14	4'40

Ballet

14	Preludi	4'28
15	Complanta de Lelian	0'44
16	Temps de masurca	0'39
17	Temps de vals	0'32
18	Temps de blues	0'49
19	Confidència	0'48
20	Forlana	0'48
21	Temps de pavana	0'50
22	Oreig i vol de gavines	0'49
23	A la recerca de l'oblit	0'38
24	Èxtasi	1'38
25	Partença i comiat	1'00
26	Cant de la Victòria*	1'08

DDD

Durada
65'42

Adolf Pla, piano

*Montserrat Torruella, mezzo-soprano

Generalitat de Catalunya
Institut Català
de les Indústries Culturals

ENGLISH COMMENTARY INSIDE
COMENTARIOS EN ESPAÑOL EN EL INTERIOR
COMENTARIS EN CATALÀ A L'INTERIOR

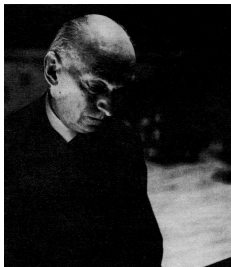
AUDITORI
CAN ROIG I TORRES

Edicions de Salabert (Cançons i danses) i La mà de
guido (Ballet)

Enregistraments realitzats els dies 26, 28 i 29 de
gener de 2009 a l'auditori Can Roig i Torres de Santa
Coloma de Gramenet

Preses de so i muntatge: Llorenç Balsach
Portada: Ballarines (detall) de Pere Isern(1876-1946)

Dip. Leg.: B-55708-2008
©(P) 2008 La Mà de Guido
www.lamadeguido.com

Mompou, una música essencial

Frederic Mompou ocupa un espai singular en el conjunt de la música del segle XX. El filòsof i amic del músic, Vladimir Jankélévitch, ens parla d'una veu secreta que està present en la música de Mompou. Una veu que viu entre les ressonàncies i que es dirigeix a nosaltres com la veu de l'ànima. En els inicis del segle XXI ningú ja no posa en dubte la importància de la presència d'aquesta música en el context històric i estètic del segle XX i molts creiem que té i tindrà una projecció més important en el nostre segle i per a la nova gent. Però potser continuarà manifestant-se de forma secreta, si més no discreta, per la pròpia naturalesa de no fer soroll. Com si aquesta música fos una prolongació subtil, material i espiritual d'un home bo i savi, tal com me'l definia la seva vídua Carmen Bravo.

Aquest CD presenta l'obra més coneguda i popular de Frederic Mompou –*Cançons i danses*– al costat d'una obra quasi inèdita, *Ballet*, de la qual oferim el primer enregistrament. *Ballet* és un conjunt de tretze petites il·lustracions musicals que van formar part d'un llibre de bibliòfil publicat a Barcelona per Joaquim Horta el 1949. Aquest llibre va ser fruit d'una col·laboració de Frederic Mompou amb el poeta Ricard Permanyer i el germà del compositor, el pintor Josep Mompou. S'inicia amb "Preludi", que és una primera versió del que serà el sisè preludi per a la mà esquerra publicat posteriorment el 1952 per Salabert. La resta són músiques inèdites (com a mínim no tinc constància que s'hagin editat) que permeten sentir un ventall contrastat d'estils de danses i caràcters musicals: "Temps de vals", "Temps de blues", "Temps de masurca", "Temps de pavana"... També presenta breus impressions d'estats emocionals com ara "Èxtasi", "A la recerca de l'oblit", "Partença i comiat"... La darrera peça "Cant de la Victòria" és l'única cantada. Són petites joies on podem trobar una síntesi del més característic del llenguatge de Mompou: el suggeriment i la manca d'afirmació.

La tasca de revisió ha estat laboriosa per la forma de l'escriptura de Mompou, de traços molt prims, gairebé tímids i fugissers, com la seva música. En els darrers mesos s'han trobat nous materials compostos per Mompou, gràcies a la Fundació

Frederic Mompou de Barcelona, creada per la vídua del compositor, la senyora Carmen Bravo, que ens va deixar fa pocs mesos, i el senyor Joan Millà, president de Joventuts Musicals de Barcelona. La major part d'aquests materials no va ser mostrada ni publicada en el seu moment perquè el mateix Mompou no ho considerava més que materials que posteriorment acabarien essent útils per a obres amb prou entitat. Però en alguns casos, hi podem trobar col·leccions valuoses, si més no per comprendre millor el camí que va anar fent, bo i construint el seu univers estètic. Fins i tot, com és el cas del ballet esmentat, ens permet gaudir de la bellesa generada pel seu missatge i la seva forma, podríem dir instantània, com si se'ns escapés de les mans i només poguéssim olorar-la i recordar-la.

Cançons i danses és l'obra més divulgada de F. Mompou. Les peces configuren un bloc unitari amb una forma escollida, segons el mateix compositor, per manifestar el contrast del caràcter líric amb el caràcter rítmic, emprant, en la majoria dels casos, melodies de cançons i balls populars catalans. És una obra iniciada el 1921 i finalitzada el 1962. Les quatre primeres van ser compostes abans del 1928 i la resta (de la núm. 5 a la núm. 12, i la núm. 14), des del 1942 fins al 1962. (La "Cançó i dansa 13" és per a guitarra i no s'inclou en aquest CD). La unitat d'estil, de la primera a la darrera cançó i dansa, demostra una coherència i

una decidida aposta estètica des de la joventut fins a la maduresa. Tot i emprar materials del folklore català, no deixa mai de banda la seva pròpia essència, la dels *Cants màgics* i les *Charmes*, de suggerir, insinuar, sintetitzar. Fuig de la literalitat del text musical popular fins al punt de crear un nou text, com trobem a la tercera dansa, i a la cinquena i sisena cançons i danses, o utilitza melodies de les cantigues d'Alfons X el Savi en la cançó i dansa núm. 10. Fins i tot barreja melodies originals amb populars com ho fa en la dansa núm. 9, en què podem escoltar episòdicament el tema d'"El barretinaire de Prats de Molló". La capacitat que Mompou té per desmaterialitzar la música fa que, màgicament, ens l'entregui amb tota la seva substància. Quan utilitza el tema popular ens en dona l'essència i per aquesta raó gairebé no seria necessària ni la presència de la melodia literal. Ens la fa pressentir amb el seu espai harmònic, amb la seva concentració expressiva i amb la seva definició identitària, la qual ens podria remetre a la cultura trobadoresca de l'Aquitània, Tolosa, Provença, o del nord d'Itàlia, on es nodreix bona part de la cançó popular catalana. I aquest perfum antic el sentim en els acords de quartes i quintes, com si fossin aquelles primeres formes de polifonia medieval, els *organa*, timbrats de campanes d'altres temps.

Aquestes són les raons per les quals no hi ha compositor més allunyat del que podríem anomenar folklorista, malgrat venir d'una tradició, la catalana, rica en el tractament de temes de cançons i balls populars de forma culta, tot i que no essencial (Pedrell, Lamote de Grignon, Morera, Millet, Vives...). Per aquesta condició de creador essencialista, Mompou és el compositor necessari perquè la música catalana hagi assumit la consciència d'una identitat pròpia.

Adolf Pla

Adolf Pla

Adolf Pla es va formar en el nivell mig d'estudis amb Magda Caballé i Josep Maria Martí i el nivell superior amb Miquel Farré (Barcelona), Ferenc Rádós (Hongria) i Peter Hollfelder (Alemanya) i va ser seleccionat l'any 1985 com a representant espanyol a la "Primera Trobada de Joves Intèrprets d'Europa".

Actualment és professor de piano i música de cambra a l'Escola Superior de Música de Catalunya.

Ha ofert recitals, concerts de cambra i amb orquestra a Europa, Amèrica llatina i la Xina, actuant a festivals internacionals i auditoris com la Sala Glinka de la Philharmonia de Sant Petersburg dins el Festival Internacional de Primavera de St. Petersburg, *Gran Teatro de La Habana* en el

Festival Internacional de Música Contemporànea de La Habana, Auditori de Ràdio i Televisió de Luxemburg, Teatre Albéniz de Madrid, Palau de la Música Catalana, etc.

Músic polifacètic, col·labora amb el *Quartett Mozarteum Salzburg* i també ha desenvolupat produccions artístiques multidisciplinàries amb gran èxit de públic dirigint formacions simfòniques i de cambra: l'*Orquesta Sinfónica de Caracas*, l'Orquestra de Cambra Nacional d'Andorra, *Orquesta Sinfónica Nacional de Bolivia*, *Banda Sinfónica de Quito*, etc.

Ha realitzat produccions discogràfiques per La mà de Guido i Ars Harmònica, així com per al Canal Clásico de Vía Digital, RNE, Catalunya Ràdio, Ràdio Sant Petersburg, TVE, TV3, TV Costa Rica, TV Perú i TV Uruguay.

Adolf Pla és un dels intèrprets que més han difós la música de Frederic Mompou, presentant-la en més d'una vintena de països en tres continents. És convidat regularment a realitzar classes magistrals i conferències sobre aquest creador a universitats i conservatoris superiors.

Mompou, una música esencial

Frederic Mompou ocupa un espacio singular en el conjunto de la música del siglo XX. El filósofo y amigo del músico, Vladimir Jankélévitch, nos habla de una voz secreta que está presente en la música de Mompou. Una voz que vive entre las resonancias y que se dirige a nosotros como la voz del alma. En los inicios del siglo XXI ya nadie duda de la importancia de la presencia de esta música en el contexto histórico y estético del siglo XX y muchos creemos que tiene y tendrá una proyección más importante en este siglo. Pero quizás pueda seguir manifestándose de forma secreta, o al menos discreta, por la propia naturaleza del su sonido etéreo. Como si esta música fuera una prolongación sutil, material y espiritual de un hombre bueno y sabio, tal como me lo definía su viuda Carmen Bravo.

Este CD presenta la obra más conocida y popular de Frederic Mompou *Cançons i dances* junto a una obra casi inédita: *Ballet*, de la cual ofrecemos la primera grabación. *Ballet* es un conjunto de trece pequeñas ilustraciones musicales que formaron parte de un libro de bibliófilo publicado en Barcelona por Joaquim Horta en 1949. Este libro fue fruto de una colaboración de Frederic Mompou con el poeta Ricard Permanyer y el hermano del compositor, el pintor Josep Mompou. Se inicia con «*Preludi*», que es una primera versión del que más tarde será el sexto preludio para la mano izquierda, publicado posteriormente en 1952 por Salabert. El resto son músicas inéditas (al menos no tengo constancia de que se hayan editado) que permiten oír un abanico contrastado de estilos de danzas y caracteres musicales: «*Temps de vals*», «*Temps de blues*», «*Temps de masurca*», «*Temps de pavana*» ... También presenta breves impresiones de estados emocionales, como por ejemplo «*Èxtasis*», «*A la recerca de l'oblit*» (en busca del olvido), «*Partença i comiat*» (partida y despedida) ... La última pieza, «*Cant de la Victòria*», es la única cantada. Son pequeñas joyas donde podemos encontrar una síntesis del lenguaje más característico de Mompou: la sugerencia y el estado suspensivo.

La tarea de revisión ha sido laboriosa dada la manera en que Mompou escribía las notas, de trazos muy delgados, casi tímidos y huidizos como su música.

En los últimos meses se han encontrado nuevos materiales compuestos por Mompou, gracias a la Fundación Frederic Mompou de Barcelona, creada por la viuda del compositor, la señora Carmen Bravo, que nos dejó hace pocos meses, y el señor Joan Millà, presidente de Juventudes Musicales de Barcelona. La mayor parte de estos materiales no fue mostrada ni publicada en su momento porque el propio Mompou los consideraba meros apuntes que posteriormente podrían acabar siendo útiles para obras con la más entidad. Pero en algunos casos, podemos encontrar colecciones valiosas, al menos para comprender mejor la evolución del compositor en la construcción de su universo estético. Incluso, como es el caso de este ballet, nos permite disfrutar de la belleza generada por su mensaje y su forma, que la podríamos definir como instantánea, como si se nos escapase de las manos y sólo pudiéramos olerla y recordarla .

Cançons i danses es la obra más divulgada de Frederic Mompou. Las piezas configuran un bloque unitario con una forma escogida, según el mismo compositor, para manifestar el contraste entre el carácter lírico y el carácter rítmico, empleando, en la mayoría de los casos, melodías de canciones y bailes populares catalanes. Es una obra iniciada en 1921 y finalizada en 1962. Las cuatro primeras fueron compuestas antes de 1928 y el resto (de la nº 5 a la nº 12, y la nº 14) desde el año

1942 hasta el 1962. (La Canción y danza nº 13 es para guitarra y no se incluye en este CD). La unidad de estilo, de la primera a la última canción y danza, demuestra una coherencia y una decidida apuesta estética del autor conservada desde su juventud hasta su madurez. A pesar de utilizar materiales del folklore catalán, mantiene su propia esencia, la de los *Cants màgics* o la de las *Charmes*, de sugerir, insinuar, sintetizar... Huye de la literalidad del texto musical popular hasta el punto de crear un texto nuevo, como encontramos en la tercera danza, en la quinta y la sexta canción y danza, o utiliza melodías de las cantigas de Alfonso X el Sabio como en la canción y danza nº 10. Incluso mezcla melodías originales con populares como lo hace en la danza nº 9, en la que podemos escuchar episódicamente el tema de *El barretinaire de Prats de Molló*. La capacidad de Mompou de desmaterializar la música provoca que, mágicamente, nos la entregue con toda su sustancia. Cuando utiliza el tema popular nos da la esencia y por esta razón casi no sería necesaria ni la presencia de la melodía literal. Nos la hace presentir con su espacio armónico, con su concentración expresiva y con su definición inconfundible, la cual nos podría remitir a la cultura trovadoresca de Aquitania, Toulouse, Provenza, o del norte de Italia, donde se nutre buena parte de la canción popular catalana. Y este perfume antiguo lo oímos en los acuerdos de cuartas y quintas, como si fueran las primeras formas de polifonía

medieval, los *organa*, timbrados de campanas de otros tiempos.

Estas son las razones por las que no hay compositor más alejado de lo que podríamos llamar un folklorista, a pesar de venir de una tradición, la catalana, rica en el tratamiento de temas de canciones y bailes populares de forma culta (Pedrell, Lamote de Grignon, Morera, Millet, Vives ...). Por esta condición de creador esencialista, Mompou es el compositor que se necesitaba para que la música catalana haya asumido la conciencia de una identidad propia.

Adolf Pla

Adolf Pla

Adolf Pla se formó en el nivel medio de estudios con Magda Caballé i Josep Maria Martí y el nivel superior con Miquel Farré, Ferenc Rados (Hungría) y Peter Hofffelder (Alemania), siendo seleccionado en el año 1985 representante español en el Encuentro de Jóvenes Intérpretes de Europa.

Actualmente es profesor de piano y música de cámara en la Escuela Superior de Música de Cataluña (ESMUC).

Ha realizado recitales, conciertos de música de cámara y con orquesta en Europa, América y China, actuando en festivales internacionales y auditorios como la Sala Glinka de la Philharmonia de San

Petersburgo dentro el Festival Internacional de Primavera de St. Petersburg, Gran Teatro de La Habana, Auditorio de la Radio Televisión de Luxemburgo, Teatro Albéniz de Madrid, Palau de la Música de Barcelona, etc.

Músico polifacético, colabora con el Quartett Mozarteum Salzburg y también ha desarrollado producciones artísticas multidisciplinares con gran éxito de público, dirigiendo formaciones sinfónicas y de cámara: Barcino Ensemble, Orquesta Sinfónica de Caracas, Orquesta Nacional de Cámara de Andorra, Orquesta Nacional de Bolivia, Banda Sinfónica de Quito, etc.

Ha realizado producciones discográficas para el sello La mà de Guido y Ars Harmònica. También ha hecho producciones para el Canal Clásico de Vía Digital con el flautista Bernat Castillejo y otros medios como son TVE, RNE, Catalunya Ràdio, Radio San Petersburgo, TV3 y las televisiones públicas de Costa Rica, Perú y Uruguay .

Adolf Pla es uno de los intérpretes que más han difundido la música de Frederic Mompou, presentándola en más de una veintena de países en tres continentes. Es invitado regularmente a realizar clases magistrales y conferencias sobre este creador en universidades y conservatorios superiores.

Mompou, an essential music

Frederic Mompou occupies a unique space in the whole of music of the twentieth century. His philosopher and friend, Vladimir Jankélévitch, tells us about a secret voice that is present in Mompou's music. A voice that lives amidst resonances and that addresses us as the voice of the soul. At the beginning of the twenty-first century, no-one questions anymore the importance of the presence of this music in the historical and aesthetic context of the twentieth century; many of us believe that it has and will have a more important projection in this century and for today's generations. But perhaps it will continue expressing itself secretly, at least discreetly, given its very nature of not making noise. As if this music were a subtle material and a spiritual extension of a wise and good man, as his widow Carmen Bravo defined him to me.

This CD presents the best-known and most popular music by Frederic Mompou – *Cançons i danses* –, together with an almost unpublished work, *Ballet*, of which we offer the first recording. *Ballet* is a series of thirteen small musical illustrations that were part of a bibliophile book published in Barcelona by Joaquim Horta in 1949. This book was the result of a collaboration of Frederic Mompou with the poet Ricard Permanyer, and the composer's brother, the painter Josep Mompou. It begins with "Preludi", which is a first version of what would be the *Sisè preludi per a la mà esquerra* published later on, in 1952, by Salabert. The other pieces are unpublished music works (at least, I have no proof of their previous edition) that allow us to observe a contrasted range of styles of dances and musical characters: "Temps de vals", "Temps de blues", "Temps de masurca", "Temps de pavana"... It also presents brief impressions of emotional states such as "Èxtasi", "A la recerca de l'oblit", "Partença i comiat"... The last piece, "Cant de la Victòria", is the only one that is sung. They are little gems in which we may find a synthesis of the most characteristic aspects of Mompou's language: suggestion and lack of assertion. The revision has been laborious due to Mompou's handwriting, with very thin strokes, almost as shy and ephemeral as his music. In the last few months, new material composed by

Mompou has been found thanks to the “Frederic Mompou” Foundation in Barcelona, set up by the composer’s widow, Mrs Carmen Bravo, who died a few months ago, and Mr Joan Millà, president of the Barcelona JJMM (Jeunesses Musicales). Most of this material was not exhibited and published earlier, for Mompou himself only regarded them as something that might end up being useful for other more substantial works. However, in some cases, we may find there valuable collections at least to better understand the composer’s trajectory while he was building his aesthetic universe. As in the case of the aforementioned *Ballet*, it even allows us to enjoy the beauty generated by its message and its form, we might say instantaneous, as if it fled from our hands and we were only able to smell and remember it.

Cançons i danses is the best-known work by F. Mompou. They make up one block with a form chosen –according to the composer himself– to express the contrast of the lyric character and the rhythmic one by making use, in most cases, of melodies from Catalan folk songs and dances. This work was begun in 1921 and was completed in 1962. The first four ones were composed before 1928, whereas the others (from nr 5 to nr 12 and nr 14), from 1942 to 1962 (song and dance nr 13 is for guitar and is not included on this CD). The unity of style, from the first to the last song and dance,

shows coherence and a well-defined aesthetic style from the composer’s youth to his maturity. Despite the fact of using materials from Catalan folklore, he never forgets his own essence, that of the *Cants Màgics* and *Charmes*, of suggesting, insinuating, synthesising. He runs away from the literality of the folk musical text to the extent of creating a new text, as we may find in the third dance, and in the fifth and sixth songs and dances; or he makes use of melodies from the *Cantigas* of Alfonso X the Wise in the song and dance nr 10. He even mixes up original melodies with folk ones, as in dance nr 9, in which we may episodically hear the theme of *El barretinaire de Prats de Molló*. Mompou’s ability to dematerialise music makes him magically present us with it in its entire substance. When he makes use of the folk theme, he gives us its essence, and this is the reason why the presence of the literal melody would almost be unnecessary. With its harmonic space, with its expressive concentration and with its identity definition, which could send us back to the troubadouresque culture of Aquitaine, Toulouse, Provence or the North of Italy, from where most Catalan folk songs come, he makes us sense it beforehand. We may feel this ancient scent in the chords of fourths and fifths, as if they were those early forms of medieval polyphony, the *organa*, with rings of bells from other bygone times.

These are the “reasons” why there is no composer more far away from what we could call folklorist, despite coming from a tradition, the Catalan one, rich in treating themes of folk songs and dances in a learned way (Pedrell, Lamote de Grignon, Morera, Millet, Vives...). Given his status of essentialist composer, Mompou is the necessary composer for Catalan music to assume the awareness of its own identity.

Adolf Pla

Adolf Pla

Adolf Pla studied with Magda Caballé and Josep Maria Martí (mid-level studies) and with Miquel Farré, Ferenc Rados (Hungary) and Peter Hollfelder (Germany) (superior studies). In 1985 he was selected as the Spanish representative at the “First Meeting of Young Performers of Europe”.

Currently he is piano and chamber music professor at the Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC, Higher School of Music of Catalonia).

He has given recitals, chamber concerts and concerts with orchestra in Europe, Latin-America and China, performing at international festivals and concert halls such as the Glinka Concert Hall of the Saint Petersburg Philharmonic, the Gran Teatro in La Havana, the Concert Hall of the Luxemburg Radio and Television, the Teatro Albéniz in Madrid, the

Palau de la Música Catalana in Barcelona, etc.

He is a versatile musician: at present, he collaborates with the Quartett Mozarteum Salzburg and has developed multidisciplinary artistic productions with great success by conducting symphonic and chamber ensembles, such as the Barcino Ensemble, the Symphonic Orchestra of Caracas, the National Chamber Orchestra of Andorra, the National Symphonic Orchestra of Bolivia, the Banda Sinfónica of Quito, etc.

He has carried out record productions for La mà de Guido and Ars Harmònica, as well as for the Canal Clásico de Vía Digital, RNE, Catalunya Ràdio, the Saint Petersburg Radio, TVE, TV3, TV Costa Rica, TV Perú and TV Uruguay. Actually he is piano and chamber music professor at the Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC, Higher School of Music of Catalonia).

Adolf Pla is one of the performers who has disseminated more Frederic Mompou’s music, presenting it in more than twenty countries on three continents. He is regularly invited to give master classes and conferences on this composer at universities and advanced music conservatories.